

סוגיית - "שמין בית סאה באותה שדה"

"כיצד משלמת מה שהזיקה וכו"

מה ההבדל בין אם הציטוט מהמשנה כתוב וכו'... או שלא כתוב וכו' ... ?

"מנא הני מילי" = מנין אלו הדברים ?

שואלת הגמרא: מנין המקור מהתורה לכך, שאם הבהמה הזיקה מחמת חוסר שמירה, שהדין הוא שמשלמת מה שהזיקה, וצורת התשלום היא ע"י שומא אגב שדה אחרת מושלמת, ולא כדמי פירות הנמכרים בשוק ?

[פענח את ראשי התיבות המובאים בגמרא שלפנינו – מנה"מ - _____ - רה"ר - _____
 ש"מ - _____ - א"כ - _____ - ל"ל - _____ - א"נ - _____]

"כי יבער איש שדה או כרם ועלוז את (בעירה) בעירו ובער בעדה אזור מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם" (שמות כב, ז)

מתרצת הגמרא: "אמר רב מתנה דאמר קרא ובער בשדה אחר מלמד ששמין על גב שדה אחר"

בשביל פשט הכתוב, רוצה התורה להשמיע שאם הבעלים לא שמר טוב על הבהמה שלו והיא הלכה והזיקה את החבר צריך לשלם, א"כ מספיק לכתוב "ושלח את בעירה ובער בשדה", מדוע כתו אחר ? אלא ע"כ שזה בא להשמיע שצריך לשלם לפי ערך של שומא אגב שדה אחר, כמה הייתה שווה עם ערוגה, וכמה היא שווה בחסרון ערוגה ואת הפער ישלם.

הסבר היטב בלשונך את התירוץ - _____

שואלת הגמרא על תירוץ של רב מתנה: **"האי ובער בשדה אחר מבעי ליה לאפוקי רה"ר" ?**

הסבר: _____

וא"כ אנו כבר צריכים את המילה הכתוב בתורה "אחר" לומר ששן (היזק להנאתה) ורגל (היזק בדרך הילוכה) פטור ברה"ר, מכיון שאדם שמניח את הפירות או הכלים שלו ברה"ר הוא כאילו מפקיר אותם שהיה צריך להעלות בדעתו שיכולה לבוא איזו בהמה ולאכול את הפירות או להזיק את הכלים, וכל החיוב הוא רק כשהיא הזיקה ברשות היחיד, וא"כ חוזרת השאלה – "מנה"מ", מה המקור לדברי המשנה "שמין אגב שדה אחר" ?

מתרצת הגמרא: "א"כ לכתוב רחמנא ובער בשדה חבירו א"נ שדה אחר מאי בשדה אחר ששמין על

גב שדה אחר"

באמת את הלימוד לאפוקי _____ לומדים מכך שכתבה התורה " _____ " למרות שהמשמעות של התורה מובנת גם ללא המילה " _____ ".

אך אם באמת התורה הייתה רוצה שנלמד רק את הדין של שן ורגל שפטורים ברה"ר הייתה התורה יכולה לכתוב "ובער בשדה _____" [שהרי זו מילה לא שגרתית, הייתה התורה יכולה לכתוב "חבירו" ומדוע שינתה לכתוב "אחר", (לדוגמא: "ואהבת לרעך כמוך" ולא כתוב, "ואהבת את האחר כמוך", "או קנה מיד עמיתך" ולא כתוב "או קנה מיד האחר" א"כ זו מילה שאין דרך התורה לכתבה, ולכן כיוונה התורה בלשונה וכתבה "אחר" להשמיע לנו שכשהוא צריך לשלם, ישלם עפ"י שומא שתיעשה אגב שדה "אחר".

וגם אם נומר שזה לא לימוד מוכרח, ללימוד מכך שזו מילה לא שגרתית, ואין לימוד מהמילה "אחר", מ"מ יקשה עדיין הרי ישנה אות מיותרת, שהייתה התורה יכולה לכתוב "וביער שדה אחר" רק אז יהיה הבעלים חייב כשהמתו הזיקה בשן ורגל – כשהיא ביערה שדה אחר = ששייכת לאדם אחר, ולא ברה"ר, ומדוע הוסיפה התורה אות "ב" [ואין אות מיותרת בתורה].

אלא ע"כ שזה בא לומר לנו ולחדש לנו **דין נוסף** מלבד הדין ששן ורגל פטור ברה"ר וחייב רק ברשות היחיד, למדים גם שאת סכום החיוב שהבמה הזיקה שמין לפי שדה אחרת מושלמת.

שואלת הגמרא: "ואימא כולי להכי הוא דאתא, לאפוקי רה"ר מנלן" ?

שואלת הגמרא, הרי אולי נגיד שכל הלימוד מהנאמר "וביער בשדה אחר", ששמין על גב שדה אחר, וכבר מההתחלה ששאלנו למה כתבה התורה "אחר", הרי אפשר לכתוב "וביער בשדה", נתרץ שדווקא כתבה התורה "אחר" לומר ששמין את הנזק שעשתה הבהמה על גב שדה אחר, ואז אין כבר את השאלה השנייה ששאלנו למה כתבה התורה "אחר", ולא כתבה "חבירו" שאם היה כתוב "חבירו" לא היינו יכולים לדעת את הדין ששמין אגב שדה אחר, ולכן כתבה התורה "אחר".

וא"כ קשה מניין למדים ש _____ ?

מתרצת הגמרא: "אם כן לכתביה רחמנא גבי תשלומין מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם בשדה אחר, ל"ל

דכתביה רחמנא גבי ובער ש"מ תרתי".

הסבר היטיב את תירוץ הגמרא ! _____

ביאורי מילים:

מנא –	לאפוקי –
הני –	א"נ –
מילי –	ואימא –
קרא –	כוליה –
האי –	להכי –
מבעי –	דאתא –
לכתביה –	מנלן –

בהצלחה